

## Motion till riksdagen 2021/22:3092

av **Kalle Olsson m.fl. (S)**

# En robust läkemedelsförsörjning

---

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över möjliga åtgärder för en mer robust läkemedelsförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

## Motivering

En robust läkemedelsförsörjning är avgörande för att värna liv och hälsa, såväl i vardag som i kris. Med coronapandemin har ljuset riktats mot brister inom hälso- och sjukvården, bland annat tillgången till skyddsutrustning i det initiala skedet av pandemin. Även under normala omständigheter är hälso- och sjukvårdens försörjning av läkemedel och annan utrustning en komplex – och därmed sårbar – process. Läkemedel framställs i en global värdekedja, där råvaror kommer från vissa länder, framför allt Asien, medan forskning och framställning utförs i andra länder. Huvuddelen av de läkemedel som används på den svenska marknaden tillverkas utomlands och ledtiderna från tillverkning till användare är långa. Den europeiska marknaden består av 800 grossister som levererar till cirka 173 000 apotek, sjukhus och kliniker, vilka i sin tur försörjer över 500 miljoner människor med läkemedel. Distributionen hanteras från ett fåtal centrallager inom EU.

I händelse av en kris, till exempel ett stopp i de globala leveransflödena, är det av yttersta vikt att Sverige har en beredskap för att försörja befolkningen med viktiga

läkemedel. Det är emellertid inte bara risken för störningar i den globala värdekedjan som behöver beaktas. Även den nationella organisationen för läkemedelsförsörjning behöver ses över.

Läkemedelsförsörjning är en kollektiv nytthet som lämpar sig synnerligen dåligt för marknadsexperiment. Trots det valde den dåvarande regeringen Reinfeldt att avreglera apoteksmarkanden och ta bort det särskilda beredskapsansvar som Apoteket tidigare haft. I dag finns ingen aktör med ett övergripande och samordnande ansvar för läkemedelsförsörjningen.

Ett annat exempel som illustrerar skörheten i försörjningssystemen var det kaos som uppstod när flera regioner skulle byta leverantör av bland annat förbruksartiklar. Den leverantör som vunnit upphandlingen genom att lägga ett klart lägre bud jämfört med närmaste konkurrent klarade inte på långt när sitt uppdrag med följderna att sjukhus tvingades gå i stabsläge, vårdköerna växte och operationer fick ställas in.

Under det kalla kriget ansvarade Socialstyrelsen för beredskapslagring av sjukvårdsförmådenheter. Vid millennieskiftet beslutades emellertid att kraftigt reducera lagringen. Bortsett från viss lagerhållning av vissa vacciner och antidoter för kemiska och radionukleära händelser, finns i dag ingen beredskapslagring av läkemedel i statlig regi.

Sverige behöver därför ta ett samlat grepp kring läkemedelsförsörjningen, avseende organisation, distribution, lagerhållning samt möjligheterna till utökad inhemsk läkemedelstillverkning.

*Kalle Olsson (S)*

*ClasGöran Carlsson (S)*

*Mattias Ottosson (S)*

*Paula Holmqvist (S)*

*Heléne Björklund (S)*

*Niklas Karlsson (S)*

*Solange Olame Bayibsa (S)*